

Katowice, 1 czerwca 2015 r.

WPN.6510.4.2015.MS

Pani Jolanta Kopiec
Dyrektor Śląskiego Ogrodu
Zoologicznego w Chorzowie
Promenada Gen. Jerzego Ziętka 7
41-501 Chorzów

Zawiadamiam, że od 10 do 11 czerwca 2015 r. na podstawie art. 77 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.) zostanie przeprowadzona kontrola Śląskiego Ogrodu Zoologicznego przy Promenadzie Gen. Jerzego Ziętka 7 w Chorzowie.

Celem kontroli jest zbadanie zgodności oceny warunków bytowych przetrzymywanych zwierząt z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie warunków hodowli i utrzymywania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych (Dz.U. z 2005 r. nr 5 poz. 32) oraz spełnienia wymogów art. 69 ustawy o ochronie przyrody.

Jednocześnie informuję, iż zakres kontroli obejmuje okres od 5 lipca 2012 r. do dnia kontroli. W związku z powyższym uprzejmie proszę o przygotowanie do przekazania w trakcie kontroli następujących materiałów:

- wykazu gatunków przetrzymywanych w obiekcie wraz z liczbą osobników,
- wykazu pomieszczeń, w których zwierzęta są przetrzymywane wraz z wymiarami: klatki, woliery, wybiegi (wysokość i powierzchnia),
- informacji o uczestnictwie ośrodka w badaniach naukowych, które mają na celu ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem w stanie wolnym,
- informacji o prowadzonych działaniach edukacyjnych w zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, z uwzględnieniem ochrony różnorodności biologicznej,
- informacji o przeprowadzonych kontrolach weterynaryjnych,
- informacji o gospodarce padłymi zwierzętami,
- informacji o wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeniach dla funkcjonowania ośrodka.

Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Katowicach
Regionalny Konserwator Przyrody

mgr Jolanta Prażuch

Do wiadomości:
WPN a/a

PROGRAM KONTROLI

Temat kontroli: ocena zgodności warunków bytowych przetrzymywanych zwierząt z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie warunków hodowli i utrzymywania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych

Rodzaj kontroli: kontrola problemowa

Jednostka kontrolowana: Śląski Ogród Zoologiczny w Chorzowie
Promenada Gen. Jerzego Ziętka 7, 41-501 Chorzów

Cel kontroli: realizacja zapisów art. 69 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.

Zakres przedmiotowy kontroli: ocena zgodności warunków bytowych przetrzymywanych zwierząt z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie warunków hodowli i utrzymywania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych

Okres objęty kontrolą: od 5 lipca 2012 roku do dnia kontroli.

Podstawa prawna: art. 77, ust 1 ustawy o ochronie przyrody.

Osoba prowadząca kontrolę:

Damian Czechowski - główny specjalista ds. ochrony gatunkowej w Wydziale Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000

Monika Stanicka – starszy specjalista ds. ochrony gatunkowej w Wydziale Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000

Termin przeprowadzenia kontroli: 10.06.2015r. – 11.06.2015r.

Założenia organizacyjne kontroli: Kontrolujący zapoznają się z dokumentacją metodą reprezentatywną. Po zakończeniu kontroli kontrolujący sporządzą protokół.

Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Katowicach
Regionalny Konserwator Przyrody

mgr Jolanta Prażuch

7.06.2015
W.
01.06.15

WPN.6510.4.2015.MS

PROTOKÓŁ KONTROLI

Egz. nr 1 i 2

1. Oznaczenie jednostki kontrolowanej, jej adres i REGON

Śląski Ogród Zoologiczny w Chorzowie 41-501, Promenada Gen. Jerzego Ziętka 7,
REGON 240951360, NIP 627-264-84-16

2. Nazwa organu sprawującego nadzór nad jednostką kontrolowaną.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach

3. Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej oraz okres, w którym pełni on swoją funkcję – z uwzględnieniem zmian w okresie objętym kontrolą.

mgr Jolanta Kopiec - Dyrektor Śląskiego Ogródu Zoologicznego w Chorzowie. Funkcję pełni od 11 marca 2009r., pełnomocnictwo Zarządu Województwa Śląskiego nr 000084/2009 z dnia 17 marca 2009r. do podejmowania w ramach zwykłego zarządu wszelkich czynności w zakresie spraw będących przedmiotem statutowej działalności Śląskiego Ogródu Zoologicznego w Chorzowie. Jednostka budżetowa jaką jest Śląski Ogród Zoologiczny w Chorzowie finansowana jest z budżetu Województwa Śląskiego.

4. Imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe kontrolującego lub kontrolujących, nazwę komórki kontroli oraz numer i data upoważnienia do kontroli.

Damian Czechowski – Główny Specjalista ds. Ochrony Gatunkowej, Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 RDOŚ w Katowicach, upoważnienie do kontroli nr 32 z 9 czerwca 2015r, znak WOF-I.011.32.2015

Monika Stanicka – Starszy Specjalista ds. Ochrony Gatunkowej, Wydział Ochrony Przyrody i Obszarów Natura 2000 RDOŚ w Katowicach, upoważnienie do kontroli nr 31 z 9 czerwca 2015r, znak WOF-I.011.31.2015

dr Robert Maślak – biolog, pracownik Uniwersytetu Wrocławskiego, konsultant ds. dobrostanu zwierząt, upoważnienie do kontroli nr 33 z 9 czerwca 2015r, znak WOF-I.011.33.2015

6. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w jednostce kontrolowanej z wymienniem ewentualnych przerw w kontroli.

10-11 czerwca 2015r.

7. Określenie przedmiotowego zakresu kontroli i okresu objętego kontrolą.

Ocena zgodności warunków bytowych przetrzymywanych zwierząt z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie warunków hodowli i utrzymania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych (Dz.U. Nr 220, poz. 2237) oraz spełnienia wymogów art. 69 ustawy o ochronie przyrody.

8. Informację o wcześniej przeprowadzonej kontroli w zakresie objętym kontrolą.

Poprzednia kontrola prowadzona przez RDOŚ w Katowicach: 2, 3, 4 lipca 2012r.

Kontrola weterynaryjna została przeprowadzona przez Powiatowego Lekarza Weterynarii 5 marca 2015r.

Kontrola sanepidu – 10 -11 czerwca 2015r.

9. W trakcie przeprowadzonej kontroli stwierdzono, co następuje:

9.1 Informacje ogólne:

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 77 ust. 1. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.), który nakłada na regionalnego dyrektora ochrony środowiska obowiązek przeprowadzenia kontroli ogrodów botanicznych, zoologicznych i ośrodków rehabilitacji zwierząt w zakresie ich działalności. W związku z obowiązkiem przeprowadzenia ww. kontroli nie rzadziej niż raz na 3 lata, w roku bieżącym kontrola ta została przeprowadzona z inicjatywy własnej regionalnego dyrektora ochrony Środowiska.

Przedmiotem kontroli było przeprowadzenie oceny zgodności warunków bytowych przetrzymywanych zwierząt z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie warunków hodowli i utrzymania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych oraz spełnienia wymogów art. 69 ustawy o ochronie przyrody.

Niniejsza kontrola miała charakter kontroli problemowej. W tym celu dokonano oceny warunków utrzymywania 36 gatunków zwierząt przebywających w obiekcie, a w szczególności kontroli wszystkich pomieszczeń wraz z wyposażeniem oraz dokumentacji dotyczącej ewidencji zwierząt.

Ocenię poddano pomieszczenia w których przebywają zwierzęta tj. wybiegi naturalne baseny, woliery, klatki, terraria. W ośrodku na bieżąco prowadzona jest dokumentacja dotycząca zwierząt (umowy i protokoły hodowlane, raporty dzienne, comiesięczne sprawozdania z obrotu zwierzętami hodowlanymi, księga kwarantanny, księga kartotek, kartoteki indywidualne, kartoteki zbiorowe, książka leczenia i rehabilitacji zwierząt, umowy odbioru odpadów, Międzynarodowy System Ewidencji Zwierząt ZIMS).

Szczegółowy opis oraz informacje dodatkowe dotyczące badanych obiektów zawiera **załącznik nr 1** - do niniejszego protokołu.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, iż w ośrodku przebywa **3039** osobników z **366** gatunków zwierząt, w tym objęte ochroną gatunkową na podstawie Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem CITES – **23** gat.

9.2 Warunki przetrzymywania kontrolowanych zwierząt:

Dla wybranej grupy 36 gatunków przeprowadzono kontrole warunków ich przetrzymywania, stwierdzono, iż w 31 przypadkach spełniają one w pełni wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie

warunków hodowli i utrzymania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych.

Pomieszczenia przeznaczone dla danych gatunków nie spełniają ww. wymogów w następujących przypadkach:

1. Gołąbek zielonoskrzydły, gołąbek diamentowy – brak pomieszczenia zewnętrznego
2. Hipopotam – brak wybiegu zewnętrznego
3. Koczkodan zielony – za niskie pomieszczenie zewnętrzne
4. Lew afrykański – jeden z dwóch dostępnych wybiegów jest za mały

Ad. 1. Z wyjaśnień ŚOZ w Chorzowie wynika, że w przypadku gołąbka diamentowego, gołąbka zielonoskrzydłego i gwarka czczonego brak pomieszczenia zewnętrznego wynika z potrzeby zapewnienia im warunków zgodnych z ich potrzebami biologicznymi. Są to gatunki wymagające stałej podwyższonej temperatury i wilgotności, które zapewniają dostosowane pawilony tematyczne: Hala Wolnych Lotów, w której znajdują się gatunki roślin i ptaków południowo-wschodniej Azji (w tym gołąbek zielonoskrzydły) oraz zbiorniki wodne zapewniające podwyższoną wilgotność, Diorama Australii imitująca klimat australijski, w której znajdują się gatunki pochodzące z Australii (w tym gołąbek diamentowy).

Ad. 2. Z wyjaśnień ŚOZ w Chorzowie wynika, że osobnika hipopotam ma około 60 lat – jest najstarszym żyjącym hipopotamem, przez co szansa na przeżycie przez niego ewentualnego transportu do innego ośrodka jest niewielka. Zwierzę większość czasu spędza w wodzie – ma do dyspozycji 2 baseny. W Strategii ŚOZ przewidywana jest budowa nowego pawilonu z wybiegami zewnętrznymi dla tego gatunku.

Ad. 3. Z wyjaśnień ŚOZ w Chorzowie wynika, że 2 sztuki koczkodana zielonego przeniesiono z przyczyn hodowlanych do klatek po kapucynkach czubatych dla których obowiązujące techniczne wymogi wynosiły nie mniej niż 2 metry wysokości.

Ad. 4. Z wyjaśnień ŚOZ w Chorzowie wynika, że jednostka jest w posiadaniu trzech samic lwa afrykańskiego, w tym dwie sztuki z podgatunku *P. l. bleyenberghi*. Półtoraroczne próby połączenia z trzecią samicą nie udały się, w związku z tym z dużego wybiegu korzystają naprzemiennie. W planach hodowlanych ZOO ma sprowadzenie samca z podgatunku *P. l. bleyenberghi*, dla trzeciej samicy poszukuje miejsca w innych ogrodach zoologicznych. Samica ta jako nadwyżka hodowlana zgłoszona została w bazie ZIMS.

10. Wzmianka o przekazaniu informacji o podjętych działaniach zapobiegających powstaniu nieprawidłowości i ich skutkach do czasu zakończenia kontroli

Brak – nie sporządzono

11. Wzmianka o sporządzonych protokołach dodatkowych, odpisach i wyciągach oraz o zabezpieczonych dowodach (w przypadku występowania)

Nie zachodziła konieczność spisywania protokołów dodatkowych

12. Wzmianka o dokonaniu wpisu do książki kontroli:

Wpisu do książki kontroli dokonano pod lp. nr 4 na stronie nr 16

Nazwa księgi: Książka kontroli przedsiębiorcy

13. Informacja o odczytaniu przez kierownika jednostki kontrolowanej protokołu kontroli.

mgr Jolanta Kopiec - Dyrektor Śląskiego Ogrodu Zoologicznego w Chorzowie

14. Omówienie dokonanych w protokole poprawek, skreśleń i uzupełnień.

Nie było poprawek, skreśleń i uzupełnień.

15. Wzmianka o poinformowaniu kierownika kontrolowanej jednostki o prawie, sposobie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń oraz o prawie odmowy podpisania protokołu.

Kierownika kontrolowanej jednostki poinformowano o przysługującym mu prawie wniesienia wyjaśnień, co do treści zawartych w niniejszym protokole do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania protokołu.

Protokół niniejszy sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i przed podpisaniem odczytano. Egzemplarz nr 1 wręczono kierownikowi kontrolowanej jednostki.

Integralną część protokołu stanowi spis załączników.

Spis załączników:

1. Załącznik do protokołu kontroli
2. Kserokopie upoważnień

Chorzów, 11 czerwca 2015r.

DYREKTOR
Śląskiego Ogrodu Zoologicznego

Jolanta Kopiec

[Signature]

[Signature]

[Signature]

Kierownik jednostki kontrolowanej

/ z upoważnienia

ŚLĄSKI OGRÓD ZOOLOGICZNY
Prómenada Gen. Jerzego Ziętka 7
41-501 CHORZÓW
tel. 666 031 496, tel. 32 793 71 66
NIP 627-264-84-16, REGON 240951360
mail: sekretariat@slaskiejzoo.pl (1)

Kontrolujący

Załącznik nr 1

do protokołu kontroli Śląskiego Ogródu Zoologicznego w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie 41-501, Promenada Gen. Jerzego Ziętka 7 przeprowadzonej 10 i 11 czerwca 2015r.

1. Informacje ogólne

Data założenia obiektu: 1954r.

Podstawa działania: decyzja Ministra Środowiska nr DOPog-4201-05-X-1/05/kl z 1 marca 2005r. zezwalająca na prowadzenie działalności ogrodu zoologicznego na terenie o łącznej pow. 47,50 ha, będących własnością Skarbu Państwa zlokalizowanym w Chorzowie przy ul. Różanej 2 oraz uchwała nr III/23/5/2008 Sejmiku Województwa Śląskiego z 16 kwietnia 2008 r. w sprawie utworzenia wojewódzkiej jednostki organizacyjnej pod nazwą: „Śląski ogród Zoologiczny”

Zarządca/właściciel: Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Zarządca – Dyrektor Śląskiego Ogródu Zoologicznego – Chorzów 41-501, ul. Promenada Gen. J. Ziętka 7

Położenie: miasto Chorzów, województwo śląskie

Powierzchnia - 47,62 ha (wg zał. Nr 1 do umowy dzierżawy nr 1102/6K/2008/DS.)

Zapis w MPZP: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta Chorzów zatwierdzony uchwałą Rady Miasta w Chorzowie z dnia 1 lipca 2004r. Nr XXII/430/2004. Dz. U. Woj. Śl. z 5 października 2004, Nr 96, poz. 2692.

Teren ogrodu zoologicznego oznaczony jest następującymi symbolami:

ZN – tereny zieleni objęte ochroną przyrody

ZP – tereny zieleni o funkcji parkowej

ZD – tereny zieleni działkowej

U – tereny usług

US – tereny sportu i rekreacji

WS – tereny wód powierzchniowych

UP – tereny usług publicznych

G – tereny objęte ograniczeniami zabudowy kubaturowej z uwagi na występujące pustki po starej, płytkiej eksploatacji węgla

ZZ – tereny zagrożone powodzią

Liczba gatunków/osobników w obiekcie:

Ssaki – 71/361

Ptaki – 67/417

Gady – 48/120

Płazy – 8/20

Bezkęgowce – 45/516

Ryby – 125/1427

Razem – **366 gatunki/ 3039 osobników**

Liczba pracowników: łącznie: 140 osób (łącznie 138 etatów), w tym opieka nad zwierzętami: kopytne – 23 osoby, małpy – 6 osób, drapieżne – 6 osób, ptaki – 12 osób, akwaria-terraria – 11 osób.

Obiekt nadzorowany: ochrona całodobowa – umowa ochrony osób i mienia oraz konwojowania wartości pieniężnych zawarta 3.11.2014r. z firmą LADOR Sp. z o.o. ul. Kosynierów 2b, Sosnowiec

2. Wykaz gatunków zwierząt objętych ochroną na podstawie Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem CITES:

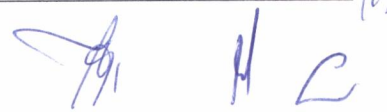
1. Tygrys amurski – 2 szt. (CITES)
2. Pantera śnieżna – 2 szt. (CITES)
3. Lew afrykański – 3 szt. (CITES)
4. Żeneta afrykańska - 2 szt.
5. Lemur katta - 6 szt. (CITES)
6. Sajmiri – 10 szt. (CITES)
7. Koczkodan zielony - 2 szt. (CITES)
8. Mangaba czarna - 3 szt. (CITES)
9. Uistiti biało ucha - 3 szt. (CITES)
10. Pigmejka – 1 szt. (CITES)
11. Hipopotam nilowy - 1 szt. (CITES)
12. Słoń indyjski - 1 szt. (CITES)
13. Żółw pustynny - 3 szt. (CITES)
14. Agama błotna - 2 szt. (CITES)
15. Waran nilowy- 1 szt. (CITES)
16. Anaconda zielona - 1 szt. (CITES)
17. Pyton tygrysi - 3 szt. (CITES)
18. Pyton siatkowy - 1 szt. (CITES)
19. Zbożówka -wąż zbożowy – 5 szt. (CITES)
20. Kondor wielki - 1 szt. (CITES)
21. Bielik - 2szt. (CITES)
22. Żako - 2 szt. (CITES)
23. Sowa jarzębata - 2 szt. (CITES)

3. Wykaz kontrolowanych gatunków oraz obiektów w których przetrzymywane są zwierzęta

Lp	Gatunek	Rodzaj obiektu	Powierzchnia		Wyposażenie	Warunki do reprodukcji	Uwagi (+ - spełnione wymagania Rozporządzenia)
			pom. Zewnętrzny	pom. wewnętrzny			
1	Tygrys amurski – 2 szt.	Wybieg/woliery	1340 m ²	4 pomieszczenia wewnętrzne Po 39,9/10,5/10,5/ 4,9 m ² h=3,35-5,5m	Zew.: sztuczny strumień na podeście, zabawka na linach, podłoże naturalne trawiaste+kamienie. Wew.: podesty	-	+
2	Pantera perska – 1 szt.	Wybieg/ kotnik	90m ² h=3,6m	16,25 m ² h=2,5m	Podłoże naturalne, trawiaste, betonowe głązy, platformy, konary	-	+
3	Lew afrykański – 3 szt.	Wybieg/woliery	1050 m ² z fosą otwarty od góry 31,2 m ² h=4m	99,87 m ² H=3,35 – 5,5m W podziale na 4 pomieszczenia: 2 woliery+2 małe na czas sprzątania	Zew: Podłoże naturalne - trawa, teren częściowo zadrzewiony, fosa odgradzona od wybiegu pastuchem elektrycznym, Wewnętrzne: poidla po 1 półce, podłoże i ściany z płytek ceramicznych	-	+ (drugi wybieg używany w celu uniknięcia konfliktów za mały, zwierzęta rotacyjnie wyprowadzane na dwóch wybiegach)

4	Rys – 1 szt.	woliera	109,4 m ² h=2,8m	Nie dotyczy	Podłoże naturalne - trawa, konary, platformy, kotnik,	-	+
5	Karakal – 1 szt.	woliera	77,5 m ² h=2,8m	5,75 m ² h=2,8m	Platformy, podłoże naturalne, kora, piasek	-	+
6	Hiena – 1 szt.	woliera	123,2 m ² h=2,80m	20,5m ² h=2,80m	Podłoże naturalne, trawiaste konary	-	+ Depozyt z ZOO Łódź
7	Niedźwiedź brunatny – 3 szt.	Wybiegi/klatka+ „gawra”	630m ² 300 m ²	5,4 m ² x 4 boksy	Zew. Podłoże płyty betonowe, częściowo przerastające trawą, fosa z wodą+basen	-	+ Woda wyraźnie zanieczyszczona
8	Niedźwiedź himalajski – 1 szt.	wybieg/klatka	500m ²	11 m ²	Zew. Podłoże trawiaste, zadaszona wiata, fosa basen, kamienie, opona	-	+
9	Lemur wari czarno-biały – 3 szt.	Wybieg/woliera	80 m ²	12,8 m ² h=3,8m	Zew. Podłoże naturalne/ w pomieszczeniu wew. konary i półki	zapewnione	+
10	Lemur katta - 6 szt.	Wybieg/woliera	80 m ² (wolny wybieg na wyspie połączony korytarzem z siatki z wolierą)	25,5 m ² h=3,8m	Wyspa trawiasta, roślinność: drzewo krzewy/ w pomieszczeniu wew. konary i półki	zapewnione	+
11	Lemur wari czerwony – 4szt.	Wybieg/woliera	45 m ² (wolny wybieg na wyspie połączony korytarzem z siatki z wolierą)	53,6 m ² 13 m ² h=4m	Wyspa trawiasta, roślinność: drzewo krzewy/ w pomieszczeniu wew. konary i półki	zapewnione	+
12	Patas – 6 szt.	woliera	36,9 m ² h= 6,6m	38,86m ² h=4m	Zapewnione urządzenia do wspinania i przebywania ponad podłożem Wew. Podłoże – płytki, konary do wysokości 2-3m	zapewnione	+
13	Koczkodan zielony – 2 szt.	woliera	21,77 m ² h=4m	21,12 m ² h=2,8m	Zapewnione urządzenia do wspinania i przebywania ponad podłożem Wew. Podłoże – płytki, konary do wysokości 2-3m	-	Za niskie pomieszczenie zewnętrzne – powinno być nie mniej niż 3m
14	Gereza abisyńska – 8 szt.	woliera	95,1 m ² h=4m	38,28 m ² h=6,6	Zapewnione urządzenia do wspinania i przebywania ponad podłożem Wew. Podłoże – płytki, konary do wysokości 2-3m	zapewnione	+
15	Mangaba czarna – 3 szt.	woliera	38,3 m ² h=6,6m	34,22 m ² h=4m	Zapewnione urządzenia do wspinania i przebywania ponad podłożem Wew. Podłoże - płytki	-	+
16	Mandryl - 2 szt.	woliera	53 m ² h=6,6m	37,7 m ² h=4m	Zapewnione urządzenia do wspinania i przebywania ponad podłożem Wew. Podłoże – płytki, konary do wysokości 2-3m	-	+
17	Żyrafa – 3 szt.	Wybieg/zyrafiarnia	4000m ² + 1660 m ²	343 m ² h=8-9m (2xduże)	Obiekt oddany w 2013r	zapewnione	+

16

				podwójne boksy + izolatka)			
18	Słoń – 1 samiec	Wybieg/słoniarnia	4500m ²	112 m ²	Zew. naturalne podłoże, trawy, pnice drzew, fosa, basen 13m x 11 m o głębokości 1,8 m Wew. Podłoże betonowe	-	słoń zostanie w roku bieżącym przekazany do ogrodu zoologicznego w Rapperswil w Szwajcarii
19	Hipopotam – 1 szt.	słoniarnia	-	25m ² ładu + 52,5m ² wody	Wew. Podłoże betonowe, 2 baseny (1- ok. 42m ² 2- ok. 11,5 m ² Głębokość > 2m ²	-	Brak wybiegu, brak możliwości przeniesienia osobnik ok. 60-letni,
20	Pelikan mały – 19 szt.	Staw z wyspami/woliera	±3000m ² – 8 osobników ±2800m ² – 11 osobników	57m ² w tym basen („zimowisko” nieudostępniane zwiedzającym)	Zew.: podłoże naturalne – wyspy na stawach, podcinanie lotek w celu uniknięcia ucieczki	Zapewnione	+
21	Pelikan baba – 8 szt.	Staw z wyspami/woliera	1452m ²	85,5m ² w tym basen („zimowisko” nieudostępniane zwiedzającym)	Zew.: podłoże naturalne – wyspa na stawie, podcinanie lotek w celu uniknięcia ucieczki	Zapewnione	+
22	Bocian czarny – 2 szt.	wybieg/woliera	587,5 m ²	39,8m ² w tym basen („zimowisko” nieudostępniane zwiedzającym)	Zew.: podłoże naturalne + staw, podcinanie lotek w celu uniknięcia ucieczki.	Zapewnione	+
23	Ślepowron – 12 szt.	woliera	504 m ²	32 m ² w tym basen („zimowisko” nieudostępniane zwiedzającym)	Zew.: półki, drzewa podłoże trawiaste+kamienie basen, platforma gniazdowa	Zapewnione	+ Rozmnażają się istnieje potencjalna możliwość uczestniczenia w działaniach reintrodukcyjnych
24	Żuraw europejski – 2szt.	wybieg/woliera	2800 m ²	20 m ²	Dostępny basen	Zapewnione	+
25	Drzewica dwubarwna – 2 szt.	wybieg/woliera	931 m ²	18, m ²	Dostępny basen, podłoże naturalne	Zapewnione	+
26	Dziwo nos – 3 szt.	wybieg/woliera	931 m ²	18, m ²	Dostępny basen, podłoże naturalne	Zapewnione	+
27	Gołąbek diamentowy – 19 szt.	Woliera - Diorama Australii		5,2x4,5x3,5m	Dostępny basen, konary, roślinność, utrzymywana stała temperatura 22-25stC	Zapewnione	Brak pomieszczenia zewnętrznego
28	Gołąbek zielonoskrzydły – 7 szt	Hala wolnych lotów		11,5x8,5x6m	Dostępny basen, konary, roślinność, utrzymywana stała temperatura 22-25stC	Zapewnione	Brak pomieszczenia zewnętrznego
29	Ara macao x ara Chloroptera – 2 szt.	woliera	4,9x2,6x3,2m -1 os, 3,9x3,8x3,2m -1 os.	3,5x3,65x3,6m -1 os, 4,1x3,9x3,6m -1 os.	Konary, roślinność, podłoże naturalne	-	+
30	Aleksandretta obroźna – 9 szt.	woliera	2,3x4,65x3,2m	3,5x2,2x3,6m	Konary, roślinność,	Zapewnione	+
31	Kukabura chchotliwa (zimorodek) – 2 szt.	woliera	4,2x6,2x5m	4,1x4,7x4	Dostępny basen, konary, podłoże naturalne	Zapewnione	+
32	Legwan zielony (4 szt)	terrarium/wybieg	3,3x5x3,2m	3,2x4,2x3,35m -3 os, 3,9x2,4x2,75m -1 os.	Basen, półki, konary, rośliny, lampy ogrzewające		+
33	Pyton siatkowany – 1 szt	terrarium	Nie dotyczy	3,35x4,3x2,9m	Obiekt oddany w 2013r., basen roślinność konary, lampy grzejące		+
34	Pyton tygrysi – 3 szt	terrarium	Nie dotyczy	3,35x4,3x2,9m	Obiekt oddany w 2013r., basen roślinność konary, lampy grzejące		+
35	Żółw sępi – 1 szt.	terrarium	Nie dotyczy	2,5x2x3,5m	Basen, natlenienie wody		+
36	Kajman okularowy – 3 szt	terrarium/wybieg	89m ²	7,65x6,3x3,3m	Zew. Wybieg trawiasty z kamieniami piach,		+

					wew: basen, podłoże betonowe, łamy ogrzewające, roślinność, organizacja przestrzeni umożliwiająca separację osobników		
--	--	--	--	--	---	--	--

4. Informacje dotyczące opieki weterynaryjnej

Opieka i nadzór weterynaryjny sprawowany jest przez lekarza weterynarii Panią Joannę Pychińską – nr uprawnień 80682 (3/4 etatu), członka Śląskiej Okręgowej Izby Lekarsko Weterynaryjnej w Katowicach, oraz Pana Piotra Kloca – technika weterynarii (pełny etat). Obiekt posiada numer identyfikacyjny - 24638601 nadany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Katowicach w decyzji nr 243/2007 z 12.10.2007r.

5. Informacje o gospodarce padłymi zwierzętami

Zwierzęta padłe przekazywane są na bieżąco do firmy utylizacyjnej zwierząt - SONAC Osetnica Sp. z o.o. z siedzibą w Osetnicy 1c, 59-225 Chojnów, na podstawie umowy nr DA-341-66/14/2015 z 12 stycznia 2015r.

6. Informacja o odpadach weterynaryjnych

Odpady weterynaryjne (medyczne) powstałe w trakcie bieżącej działalności 9 grudnia 2014r obowiązująca od 1.01.2015 do 31.12.2015 z firmą Ekomed Anetta Jędrzycka, 41-300 Dąbrowa Górnicza ul. Królowej Jadwigi 23.

7. Informacje inne:

Śląski Ogród Zoologiczny uczestniczy w programach hodowlanych prowadzonych przez Europejskie Stowarzyszenie Ogródów Zoologicznych i Akwariów (EAZA) oraz w Europejskim Programie Hodowlanym (EEP). Ponadto ogród zoologiczny prowadzi chów i hodowlę gatunków zwierząt krajowych oraz egzotycznych dla których prowadzone są Europejskie Księgi Rodowodowe (ESB). W programach tych ujęte jest 42 gatunki zwierząt eksponowane w Śląskim Ogródzie Zoologicznym:

EEP:

Boa kubański
Kondor wielki
Żuraw mandżurski
Kob leche
Nosorożec biały
Oryks szablrogi
Słoń indyjski
Wikunia
Tygrys amurski
Pantera perska
Pantera śnieżna
Gepard
Wilk grzywiasty

Wydra
Lemur wari czarno-biały
Lemur wari czerwony
Sajmiri
Tamaryna cesarska
Tamaryna białoczuba
Marmozeta białoczarna
Miko czarne
Sika wietnamska (tonkińska) *Cervus nippon pseudaxis*
Addax

ESB:

Drzewołaz błękitny
Sanzinia madagascariensis

Bocian czarny
Marabut afrykański
Bielik

Hipopotam nilowy
Kudu wielkie
Niala grzywiasta
Sitatunga
Zebra bezgrzywa

Ryś
Hiena pręgowana

Niedźwiedź brunatny
Niedźwiedź himalajski
Lemur katta
Mangaba czarna
Gereza abisyńska
Mandryl
Tamaryna czerwonołona

11 spośród ww. gatunków ZOO rozmnaża. Są to: kob leche, oryks szablrogi, gepard, wilk grzywiasty, lemur wari czarno-biały, miko czarne, sika wietnamska, addax, niala grzywiasta, sitatunga, gereza abisyńska,

ZOO uczestniczy w programie reintrodukcji puszczyka uralskiego *Strix uralensis* w Alpach. W 2013 r. wykluły się 4 puszczyki uralskie - 3 osobniki przekazano do programu reintrodukcji gatunku w Austrii, 1 osobnika przekazano do ZOO w Bydgoszczy.

W 2010r. ośrodek zgłosił do koordynatora Hansa Frey'a gotowość uczestnictwa w programie ochrony orłosepa brodatego *Gypetus barbatus* w Europie. W tym celu w 2014r wykonano remont jednej z wolier pod kątem przyjęcia młode pary ptaków tego gatunku.

Ponadto w ZOO znajdują się również gatunki awifauny krajowej (głównie Anseriformes - blaszkodziobe, Strigiformes – sowy: puchacz, płomykówka, syczek, sowa śnieżna, sowa jarzębiata, puszczyk mszarny, puszczyk uralski, w tym w ogrodzie rozmnażają się puszczyki uralskie oraz puchacze. W 2014 r. wykluł się 1 puchacz, nadal przetrzymywały w ZOO w Chorzowie (płeć samica - badania genetyczne w Laboklinie).

ŚOZ współpracuje również z Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie (umowa o współpracy nr C/21/2013/WHiBZ z 25 listopada 2013r.), ze Śląskim Uniwersytetem Medycznym w Katowicach (umowa konsorcjum naukowego z 17 lutego 2014r.) oraz z Uniwersytetem Opolskim. W ramach ww. współpracy wykonane zostały m.in.: Praca pt.: „Sprawozdanie z badań żywieniowych na gerezach abisyńskich *Colobus guareza*”, praca magisterska nt.: „Rola ogrodów zoologicznych w ochronie gatunkowej zwierząt”. Prowadzone były również zajęcia dla studentów Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

W ośrodku odbywają praktyki studenci z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (około 20 osób rocznie).

W ramach działalności edukacyjnej w okresie objętym kontrolą w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym podjęte zostały następujące działania:

2012 rok
Przeprowadzono w sumie 37 zajęć tematycznych dla grup zorganizowanych.
Oprowadzono po zoo łącznie 97 grup szkolnych lub przedszkolnych.
Uczestniczono w Ogólnopolskiej Nocy Biologów, w ramach której wygłoszono wykład o życiu zwierząt w czasie zimy.
Zorganizowano obchody Międzynarodowego Dnia Lasu połączone z warsztatami terenowymi oraz akcją sadzenia drzewek.

Odbył się cykl spotkań edukacyjno-integracyjnych z psami terapeutycznymi pn. „Pies i człowiek – niezwykła więź” organizowany we współpracy z DogMasters.
Wykonano tablice gatunkowe dla siedmiu nowych gatunków oraz trzy tablice edukacyjne poświęcone surykatkom, antylopom oraz pazurkowcom.
Wydany został folder z mapą zoo.
Zorganizowano konkurs pt. „Zbieramy żołędzie”.
Odbyły się pokazy lotów ptaków drapieżnych.
2013 rok
Przeprowadzono 18 zajęć tematycznych w pawilonie dydaktycznym.
Oprowadzono po zoo 90 grup zorganizowanych.
Wykonano tablice gatunkowe dla 50 gatunków zwierząt (65 sztuk) oraz 10 dużych tablic edukacyjnych, m.in. dla tygrysów, żyraf, kukabur i krokodyli.
Opracowano i wydano cykl 10 folderów o charakterze edukacyjnym (m.in. poświęconych problemom pszczół, lasów, wpływowi globalnego ocieplenia na polarne gatunki zwierząt, skutkom tradycyjnej medycyny wschodniej etc.) – nakład każdego folderu po 3 000 sztuk.
Zaktualizowano folder z mapą zoo oraz przewodnik po ścieżce dydaktycznej Śląskiego Ogrodu Zoologicznego.
Wydana została broszura z ofertą edukacyjną zoo rozkolportowana wśród dyrektorów przedszkoli oraz szkół różnego szczebla województwa śląskiego.
Opracowany został album pt. „Piękno świata zwierząt” wydany na 55-lecie śląskiego zoo.
Zorganizowano łącznie 7 konkursów o charakterze edukacyjnym (w tym konkursy plastyczne, fotograficzny, graficzny oraz konkurs wiedzy).
Przygotowano trzy wystawy tematyczne: wystawę ptasich piór w czasie Nocy Biologów na WBiOŚ UŚ, wakacyjną wystawę dotyczącą CITES-u połączoną z weekendowymi spotkaniami z celnikami z Izby Celnej w Katowicach oraz wystawę roślin owadożernych.
Zorganizowane zostały imprezy edukacyjne, m.in. Dzień Lasu oraz Loty Ptaków Drapieżnych.
2014 rok
Na terenie zoo odbyło się w sumie ponad 170 zajęć dla grup zorganizowanych – przeprowadzono około 70 lekcji tematycznych i oprowadzono 100 grup szkolnych i przedszkolnych.
Zakupiono szereg pomocy dydaktycznych w celu doposażenia pawilonu edukacyjnego zoo (w tym m.in. mikroskopy, plansze, preparaty stałe zatopione w pleksi, zestawy multimedialne, gry edukacyjne, nagrania audio/video).
Zorganizowano 7 konkursów edukacyjnych, w tym np. konkurs poetycki, wiedzy, multimedialny oraz dwa konkursy plastyczne.
We współpracy z Izbą Celną w Katowicach w czasie wakacji kilkakrotnie przygotowano stoliki informacyjne na temat Konwencji Waszyngtońskiej (CITES).
Odbyły się trzy wystawy o charakterze edukacyjnym: wystawa roślin mięsożernych, wystawa rasowych świnek morskich oraz wystawa jeży pigmejskich.
Zorganizowano pięć imprez edukacyjno-informacyjnych, w tym Dzień Tygrysa, Dzień Żyrafy i Dzień Pszczoły Miodnej.
Uczestniczono w Ogólnopolskiej Nocy Biologów (wykład dotyczący sów oraz preparowanie sowych wypluwek) oraz Międzynarodowym Dniu Ptaków w Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie (wystawa piór oraz warsztaty wypluwkowe).
Zorganizowano nocne zwiedzanie zoo.
Wykonano tablice gatunkowe dla 26 gatunków zwierząt.
Rozpoczęto prace nad zeszytem edukacyjnym dla dzieci – przygotowanie materiałów źródłowych, opracowanie treści wydawnictwa).
W ramach podpisanych umów i porozumień przyjęto na praktyki zawodowe 33

uczniów Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego w Katowicach oraz na praktyki pedagogiczne 11 studentów Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŚ w Katowicach.
2015 rok (stan na 09.06.2015)
Przeprowadzono w sumie 36 zajęć dla grup zorganizowanych w pawilonie dydaktycznym zoo.
Odbyły się dwa otwarte wykłady na UŚ w Katowicach: dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz w czasie Ogólnopolskiej Nocy Biologów.
Oprowadzono po zoo 57 grup zorganizowanych.
Zorganizowano 5 imprez o charakterze edukacyjnym, w tym m.in. Dzień Lasu, Święto Ptaków, Dzień Geparda i Dzień Pszczoły Miodnej.
Aktywnie uczestniczono w akcji „Fascynujący Świat Roślin” organizowanej przez WBiOŚ UŚ w Katowicach (pokazowe karmienia zwierząt, wystawa produktów roślinnych jako pokarmu dla zwierząt).
Przygotowano warsztaty dotyczące zjawiska iryzacji u zwierząt (Noc Biologów) oraz połączone z preparowaniem wyplupek (EKOPARK w Parku Śląskim, Dzień Ptaków w Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie).
Wykonano profesjonalny hotel dla dziko żyjących owadów.
Opracowano graficznie zeszyt edukacyjny dla dzieci (część I) – w druku.
Opracowano graficznie 4 tablice edukacyjne – w druku.
Zorganizowano konkurs plastyczny na najładniejsze jajo ze styropianu; z nadesłanych prac przygotowano wystawę w Egzotarium.
Od początku roku trwa VII edycja konkursu pn. Zagadki Przyrodnicze.
W ramach podpisanych umów przyjęto na praktyki zawodowe 38 uczniów z Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego w Katowicach.

W Śląskim Ogrodzie Zoologicznym prowadzona jest następująca dokumentacja hodowlana: umowy i protokoły hodowlane, raporty dzienne, comiesięczne sprawozdania z obrotu zwierzętami, księga kwarantanny, księga kartotek, kartoteki indywidualne, kartoteki zbiorowe, książka leczenia i rehabilitacji zwierząt, rejestry odbioru odpadów, Międzynarodowy System Ewidencji Zwierząt ZIMS, (połączony siecią internetową z ogrodami zoologicznymi całego świata).

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

Katowice, 25 sierpnia 2015 r.

WPN.6510.4.2015.MS.1

**Pani Jolanta Kopiec
Dyrektor Śląskiego Ogródu
Zoologicznego w Chorzowie
Promenada Gen. Jerzego Ziętka 7
41-501 Chorzów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.), działający z upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w dniach od 10 do 11 czerwca 2015r. przeprowadzili kontrolę problemową Śląskiego Ogródu Zoologicznego w Chorzowie. W związku z tą kontrolą, przekazuję Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Przedmiotem kontroli, była ocena zgodności warunków bytowych przetrzymywanych zwierząt z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2004 r. w sprawie warunków hodowli i utrzymywania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych (Dz.U z 2005r Nr 5, poz. 32) oraz spełnienia wymogów art. 69 ustawy o ochronie przyrody.

Na podstawie przedłożonych dokumentów stwierdzono, iż Ogród spełnia wymogi art. 69 ustawy o ochronie przyrody dotyczące uczestnictwa w badaniach naukowych, które mają na celu ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem w stanie wolnym, edukacji w zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, prowadzenia hodowli zwierząt gatunków zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony ex situ oraz prowadzenia dokumentacji hodowlanej. Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli nr WPN.6501.4.2015.MS z 11 czerwca 2015r.

Skontrolowano 36 losowo wybranych gatunków zwierząt poddając ocenie miejsca ich przebywania tj. klatki, woliery, terraria i wybiegi. Oceny dokonano poprzez pomiary obiektów, analizę dokumentacji dotyczącej zwierząt oraz analizę warunków przetrzymywania zwierząt wpływających na ich dobrostan.

I

Odnosząc się do wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 20 grudnia 2004r. w sprawie warunków hodowli i utrzymania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych stwierdzono, co następuje:

Na 36 kontrolowanych gatunków zwierząt w 31 przypadkach pomieszczenia zewnętrzne oraz pomieszczenia wewnętrzne spełniają ww. wymogi.

Kontrola wykazała następujące niezgodności w warunkach przetrzymywania zwierząt z wymogami ww. rozporządzenia:

- gołąbek zielonoskrzydły – brak pomieszczenia zewnętrznego,
- gołąbek diamentowy – brak pomieszczenia zewnętrznego,
- hipopotam – brak wybiegu zewnętrznego,
- koczkodan zielony – za niskie pomieszczenie zewnętrzne,
- lew afrykański – jeden z dwóch dostępnych wybiegów jest za mały.

W przypadku gołąbka zielonoskrzydłego i diamentowego przyjęto wyjaśnienia przedstawicieli Śląskiego Ogrodu Zoologicznego dotyczące utrzymywania w Hali Wolnych Lotów oraz w Dioramie Australii warunków zgodnych z klimatem pochodzenia ww. gatunków. Uwzględniono również szczególną sytuację najstarszego żyjącego hipopotama (szczegółowe informacje zawarte w protokole kontroli). W związku z powyższym nie wnoszę uwag dotyczących warunków przetrzymywania ww. zwierząt.

W przypadku pozostałych niezgodności zalecam, co następuje:

- pomieszczenie koczkodana zielonego należy dostosować do wymiarów pomieszczenia spełniającego wymogi Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków hodowli i utrzymania poszczególnych grup gatunków zwierząt w ogrodach zoologicznych, tj. wysokości pomieszczenia - co najmniej 3m;
- samicę lwa zgłoszoną w bazie ZIMS jako nadwyżka hodowlana przekazać do innego ogrodu zoologicznego (z uwagi na konflikty z pozostałymi samicami, okresowo przybywa na wybiegu nie spełniającym wymogów ww. Rozporządzenia – rotacyjnie z pozostałymi zwierzętami);

Powyższe zalecenia należy wykonać w terminie do 30 czerwca 2017r.

II

Odnosząc się do obowiązku ogrodów zoologicznych przetrzymywania zwierząt w warunkach odpowiadających ich potrzebom biologicznym wynikającego z art. 69 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody stwierdzono, co następuje:

W przypadku niedźwiedzia brunatnego i himalajskiego, lwów, hieny, małp, rysia i karakala, w celu poprawy ich dobrostanu wskazane jest wprowadzenie zmian, zgodnie z wymienionymi poniżej zaleceniami:

Działania, które należy wykonać w terminie do 30 listopada 2015r.:

- utrzymywanie czystości wody w basenie na terenie wybiegu niedźwiedzi brunatnych;
- wyposażenie pomieszczeń wewnętrznych lwów oraz mniejszego wybiegu zewnętrznego w elementy wzbogacenia środowiskowego (tj. półki, konary, elementy wiszące, piłki, pudełka, w tym zapewniające bodźce węchowe i umożliwiające drapanie) - obecnie pomieszczenie wewnętrzne, gdzie lwy przebywają w okresie zimowym oraz w godzinach nocnych, czyli w czasie najwyższej aktywności, poza półką do leżenia jest całkowicie puste i wyłożone płytkami ceramicznymi;
- zastosowanie w pomieszczeniach wewnętrznych mangaby czarnej, patasa, koczkodana zielonego oraz mandryla podłoża naturalnego (kora, ziemia itp.) przynajmniej w okresie zimowym - obecnie podłoga jest pokryta płytkami ceramicznymi, co uniemożliwia żerowanie w podłożu;
- wyposażenie wybiegu hieny w elementy wzbogacenia środowiskowego (tj. elementy zapewniające bodźce węchowe – ukrywane na wybiegu lub zakopywane kości, skóra zwierząt);
- zwiększenie zakresu elementów wzbogacenia środowiskowego u karakala i rysia (tj. poprzez podawanie pożywienia w piłkach, na linach wiszących, wyposażenie wybiegu w odpowiednie „zabawki”);
- wyposażenie wybiegu niedźwiedzi brunatnych i niedźwiedzia himalajskiego w elementy wzbogacenia środowiskowego (tj. doposażenie w zabawki, w tym podawanie pokarmu w piłkach, walcach umożliwiając zachowania manipulacyjne).

Działania, które należy wykonać w terminie do 30 czerwca 2017r.:

- wybieg niedźwiedzia himalajskiego wyposażyć w platformę do wspinania się;
- zwrócić hienę przebywającą w ogrodzie w Chorzowie w ramach depozytu do macierzystego ogrodu zoologicznego lub przekazać do innego ośrodka, w którym przetrzymywane są hieny (hiena jest zwierzęciem społecznym, żyjącym w stadzie, osobnik przetrzymywany w ZOO w Chorzowie przejawia zachowania stereotypowe);
- w przypadku magab, patasów, ary (mieszaniec), legwana zielonego, pytonów siatkowatego i tygrysię należy, w górnej części pomieszczeń zamontować dodatkowe konary w celu lepszego wykorzystania przestrzeni (rezygnacja z krat na rzecz gładkich, transparentnych grodzień spowodowała utratę możliwości eksploracji części pomieszczeń przez zwierzęta);
- w przypadku patasów, gerez i warii czarno-białych pomieszczenia należy doposażyć w zabawki stymulujące zachowania naturalne, wymagające manipulacji;

III

Dodatkowe działania wskazane z uwagi na dobrostan zwierząt, jakie należy przeanalizować i wdrożyć w miarę możliwości organizacyjnych i finansowych jednostki:

- podjęcie działań pozwalających na wykorzystanie przez lwy całej powierzchni wybiegu (obecnie część wodna oddzielona pastuchem elektrycznym wskutek czego część wybiegu nie jest wykorzystywana przez zwierzęta) oraz umożliwiających pozostawanie zwierząt na wybiegu również w godzinach nocnych;
- w przypadku niedźwiedzi podjęcie działań umożliwiających pozostawanie zwierząt na wybiegu również w godzinach nocnych oraz ograniczających możliwość dokarmiania zwierząt przez zwiedzających;
- podwyższenie wybiegu dla karakala co pozwoli mu na wykonywanie wysokich skoków, zgodnie z biologią gatunku;
- rozpatrzenie możliwości zwiększenia wybiegów dla małp poszczególnych gatunków (np. poprzez łączenie woliery);
- w przypadku ptaków bytujących w okresie wiosna-jesień w obrębie stawów i przenoszonych na zimę do pomieszczeń niedostępnych do zwiedzania, w celu uniknięcia stresu związanego z przenoszeniem oraz konieczności podcinania lotek lub kopiowania, należy w miarę możliwości tworzyć woliery całoroczne, np. konstrukcje z siatki obejmujące całe drzewa, mniejsze zbiorniki wodne oraz domki dla gatunków ciepłolubnych.

O planowanym sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych proszę powiadomić Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach w terminie do 30 września 2015 r.

W załączeniu przekazuję do wykorzystania również opracowanie Pana dr Roberta Maślaka dotyczące dobrostanu zwierząt przygotowane w ramach kontroli w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym w Chorzowie w dniach 10-11 czerwca 2015r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowisk
w Katowicach

mgr Harward Błaszczak

Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Katowicach
Regionalny Konserwator Przyrody

mgr Jolanta Prażuch

WPN a/a